

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Ivo Pospíšila a JUDr. Josefa Baxy v právní věci žalobkyně: **ThMgr. E. D.**, zastoupená Mgr. Františkem Duškem, advokátem se sídlem Kaprova 40/12, Praha 1, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 16. 3. 2017, č. j. 545 904 3799/315-RSO, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 1. 2020, č. j. 2 Ad 19/2017 – 65,

takto:

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení případu

[1] Rozhodnutím ze dne 7. 12. 2016, č. j. R-7.12.2016-421/545 904 3799 (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), zamítla žalovaná žádost žalobkyně o starobní důchod pro nesplnění podmínek podle § 31 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), neboť nezískala potřebnou dobu pojištění 33 let stanovenou v § 29 odst. 1 písm. i) téhož zákona, nýbrž toliko 23 let a 246 dnů. Napadeným rozhodnutím žalovaná zamítla námitky žalobkyně a potvrdila prvostupňové rozhodnutí.

[2] Žalobkyně brojila proti napadenému rozhodnutí žalobou u Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“). Namítala, že dosáhla potřebné doby pojištění, neboť s Církví československou husitskou (dále jen „církev“) vedla spory před civilními soudy o tom, zda s ní církev platně ukončila její služební poměr. Městský soud rozsudkem ze dne 26. 4. 2019, č. j. 2 Ad 19/2017 - 29 (dále jen „původní rozsudek“), zamítl návrh žalobkyně na ustanovení zástupce z řad advokátů (výrok I.), jakož i její žalobu (výrok II.). Nejvyšší správní soud však rozsudkem ze dne 13. 9. 2019, č. j. 4 Ads 222/2019 - 62, výrok II. původního rozsudku zrušil (a ve zbytku kasační stížnost zamítl) pro vadu řízení, která mohla mít vliv na zákonnost tohoto rozhodnutí a která spočívala v tom, že městský soud o návrhu na ustanovení zástupce rozhodl až spolu s rozhodnutím o žalobě. Tím totiž žalobkyni znemožnil zvolit si zástupce pro řízení cestou plné moci a případně rozvinout žalobní argumentaci prostřednictvím kvalifikované osoby. S ohledem na uvedenou vadu řízení se Nejvyšší správní soud nemohl zabývat meritem věci.

[3] Městský soud dal v souladu se závazným pokynem Nejvyššího správního soudu v dalším řízení žalobkyni prostor, aby si zvolila právního zástupce, což soudu doložila předložením plné moci ze dne 28. 11. 2019. Městský soud po ústním jednání, které se konalo dne 27. 1. 2020, vydal nový rozsudek, v němž dospěl opětovně k závěru, že žaloba není důvodná. Za rozhodné pro posouzení důvodnosti žaloby považoval otázku, zda služební poměr duchovní k církvi žalobkyni zanikl dne 18. 9. 1993. Tuto otázku opakovaně řešily obecné soudy i Ústavní soud. Byť obecné soudy původně rozhodly, že pracovní poměr žalobkyně vůči církvi trvá (viz rozsudky Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 25. 11. 2008, č. j. 4 C 25/2005-219, Městského soudu v Praze ze dne 11. 11. 2009, č. j. 62 Co 302/2009-248 a Nejvyššího soudu ze dne 8. 9. 2010, č. j. 28 Cdo 2082/2010-271), následně tato rozhodnutí (s výjimkou rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 6, 25. 11. 2008, č. j. 4 C 25/2005-219) zrušil Ústavní soud (nález ze dne 20. 10. 2011, sp. zn. IV. ÚS 3597/10). Ústavní soud uvedl, že posouzení této otázky není v pravomoci civilních soudů a je na žalobkyni, aby vyvolala řízení před příslušným orgánem církve, který je povolán otázkou trvání služebního poměru žalobkyně k této církvi rozhodnout. Městský soud v Praze posléze usnesením ze dne 5. 1. 2012, č. j. 62 Co 302/2009-294, zrušil rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 25. 11. 2008, č. j. 4 C 25/2005-219, a řízení zastavil s tím, že věc se postupuje po právní moci usnesení k projednání Ústřední radě církve, neboť v pravomoci civilních soudů není rozhodovat o určovací žalobě, jejímž předmětem je otázka trvání služebního poměru duchovních. Ústavní soud usnesením ze dne 21. 3. 2012, sp. zn. I. ÚS 850/12, ústavní stížnost proti tomuto usnesení Městského soudu v Praze odmítl jako zjevně neopodstatněnou.

[4] Z dalších rozhodnutí civilních soudů dle městského soudu plyne jednoznačný závěr, že služební poměr vůči církvi žalobkyni zanikl dne 18. 9. 1993. K témuž dospěl i Ústavní soud v nálezu ze dne 16. 10. 2018, sp. zn. III. ÚS 3910/17. Konstatoval, že závěr o ukončení služebního poměru žalobkyně potvrdila i Ústřední rada církve v usnesení ze dne 22. 2. 2012, č. 4. 6. 128; napadená usnesení obecných soudů pak Ústavní soud označil za řádně odůvodněná, jasná, rozumná a logická. Podle Ústavního soudu žalobkyně výzvu k účasti na projednání své věci u Diecézní rady v Plzni nevyužila.

[5] Městský soud uvedl, že rozhodnutími civilních soudů, jakož i Ústavního soudu, je vázán, neboť je považuje za rozhodnutí o předběžné otázce ve smyslu § 52 odst. 2 věty

druhé za středníkem zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Proto mu nepřísluší přehodnocovat skutkové ani právní závěry uvedených soudů a nepříslušelo to ani žalované. Závěry vyslovené v odůvodnění rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 26. 2. 1999, č. j. 14 C 154/95-92, odkazovaném žalobkyní, byly opakovaně překonány dalšími rozhodnutími obecných soudů i Ústavního soudu; ve výroku tohoto rozsudku nebylo vysloveno, že služební poměr žalobkyně k církvi trvá, popř. že zrušení tohoto služebního poměru bylo neplatné.

[6] Pokud žalobkyně namítala, že byla vázána vnitřními předpisy církve, a tudíž nemohla vykonávat jiné zaměstnání bez souhlasu příslušné diecézní rady nebo Ústřední rady, městský soud poukázal na skutečnost, že v daném období bylo mezi žalobkyní a církví sporné, zda služební poměr trvá, přičemž ze správního spisu ani z tvrzení žalobkyně neplyne, že by se žalobkyně pokusila získat souhlas příslušného orgánu církve s mimoslužebním zaměstnáním.

[7] Podle městského soudu žalovaná postupovala zcela v souladu s § 57 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „s. ř.“), podle něhož rozhodnutím příslušného orgánu o předběžné otázce, které je pravomocné, popřípadě předběžně vykonatelné, je správní orgán vázán. Nepominula ani žádné podstatné okolnosti, přičemž korespondence žalované s Pražskou správou sociálního zabezpečení, na niž odkazovala žalobkyně, není ve věci rozhodná, neboť vznikla ještě před vydáním zásadních soudních rozhodnutí, zejména pak nálezu Ústavního soudu ze dne 20. 10. 2011, sp. zn. IV. ÚS 3597/10. Návrhy na dokazování soud neprováděl, neboť shora učiněná zjištění vyplynula ze správního spisu, v němž se nachází většina dokumentů navrhovaných žalobkyní k provedení jako důkazů, a dokazování by tak bylo nadbytečné. Městský soud proto ve shodě s žalovanou uzavřel, že žalobkyně nebyla účastna důchodového pojištění, a nedosáhla tudíž potřebné doby pojištění ve smyslu § 29 zákona o důchodovém pojištění.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalované

[8] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) napadá v záhlaví označený rozsudek městského soudu kasační stížností z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., spatřuje tedy nezákonnost napadeného rozsudku, spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Tím mělo být nesprávné posouzení délky časového období, v němž se stěžovatelka účastnila na důchodovém pojištění.

[9] Závěr městského soudu, že služební poměr zanikl dne 18. 9. 1993, je objektivně nesprávný, neboť městský soud svůj právní názor „otrocky“ převzal z některých předcházejících soudních rozhodnutí, aniž by věc dále zkoumal jen z hlediska její konkrétní věci. Z celé řady rozhodnutí vydaných ve věci od roku 1995 si soud vybral jen ta, která se mu pro jeho závěr hodila, zásadně ta související s uplatněnými finančními nároky stěžovatelky. Jednalo se o řízení s jiným předmětem, věci nepoužitelné pro řešení současného sporu. Městský soud odmítl zohlednit rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 26. 2. 1999, č. j. 14 C 154/95-92, který je platný, pravomocný a vykonatelný, a městský soud z něj měl proto vycházet.

[10] Stěžovatelka byla do nálezů Ústavního soudu ze dne 20. 10. 2011, sp. zn. IV ÚS 3597/10, a na základě usnesení Ústřední rady církve ze dne 12. 2. 2012, č. j. 732/12, nejen v dobré víře, že její služební poměr trvá, ale tento poměr v souladu s obecně závaznými právními předpisy, předpisy církve a (v zásadě) všemi rozhodnutími soudů vydanými před citovaným nálezem Ústavního soudu i skutečně trval, a to nejméně do dne doručení usnesení Ústřední rady církve ze dne 12. 2. 2012, č. j. 732/12.

[11] Tvrzení církve, že služební poměr skončil doručením dopisu plzeňského biskupa Mgr. Milana Semilského dne 22. 7. 1993, je dle rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 26. 2. 1999, č. j. 14 C 154/95-92, „neplatným“ tvrzením. Žalovaná odmítla z podnětu stěžovatelky zahájit řízení s církví již v roce 2000, kdy stěžovatelka žalované předložila tento rozsudek a upozornila žalovanou na chybně vyplněný zápočtový list, na kterém chyběly nezapočtené roky. Žalovaná však řízení nezačala s odůvodněním, že nemůže přihlížet ke vztahům mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem.

[12] Dle § 34 písm. a) Řádu duchovenské služby je možné rozvázat služební poměr propuštěním ze služeb církve Ústřední radou. Vzhledem k tomu, že jediným rozhodnutím Ústřední rady ve vztahu ke stěžovatelčině služebnímu poměru bylo až její usnesení ze dne 12. 2. 2012, služební poměr stěžovatelky k církvi trval nejméně do dne doručení tohoto usnesení stěžovatelce; teprve tehdy došlo k relativní nápravě stavu vydáním usnesení k tomu příslušným orgánem. Diecézní rada v Plzni nebyla příslušná k vydání takového rozhodnutí, a proto je irelevantní, že stěžovatelka nevyužila možnosti účastnit se projednání své věci u tohoto církevního orgánu, a toto její rozhodnutí tak nemůže mít žádné právní následky.

[13] Svá tvrzení stěžovatelka prokazuje následujícími důkazy: všemi listinami navrženými v řízení před městským soudem, řádem duchovenské služby, Organizačním řádem církve, usnesením Ústřední rady církve ze dne 12. 2. 2012, č. j.: 732/12, rozhodnutím Evropského soudu pro lidská práva o nepřijatelnosti stížnosti stěžovatelky ze dne 30. 1. 2001, č. stížnosti 40224/98 (které stěžovatelka mylně označuje za rozsudek), potvrzením Úřadu práce ze dne 15. 2. 2001, žádostí o vydání souhlasu k vedlejší pracovní činnosti ze dne 30. 12. 2002 a odpovědi církve na žádost ze dne 16. 12. 2003, článkem z Lidových novin ze dne 22. 2. 2000 s titulem „Zbavit se zaměstnanců je pro církev snadné“ a dvěma výzvami stěžovatelky k mimosoudnímu vyrovnání s církví.

[14] Městský soud dle stěžovatelky před vydáním napadeného rozsudku neumožnil účastníkům se k věci vyjádřit, doplnit důkazní prostředky a vůbec neprovedl ani důkazy v řízení navržené.

[15] Stěžovatelka dále uvádí, že napadený rozsudek je v rozporu s jejími nezadatelnými právy zaručenými Listinou základních práv a svobod (dále jen „Listina“) [konkrétně s jejími čl. 3, 9, 15, 16, 36 a 38]. Ve vztahu k čl. 16 Listiny pak stěžovatelka uvádí, že nelze dovozovat z nezávislosti církve na státu to, že stát nemůže žádným způsobem zasahovat do věcí církve. Při použití argumentace *a minori ad maius* by bylo zřejmé, že je-li nepřípustný zásah ve věci služebnímu poměru duchovního činěný soudem, je pak zcela jistě nepřípustný i zásah do samotné právní existence církve ze strany Ministerstva kultury. Je tak třeba

přiznat, že je přípustný i jiný méně závažný zásah, vyhovuje-li obecnému požadavku Listiny, jejímž účelem je ochrana práv a svobod jiných, včetně duchovních.

[16] Závěrem stěžovatelka zdůrazňuje, že vyhovující rozsudek by neměl žádné negativní precedenční účinky, neboť její případ je neopakovatelný. Potvrzení závěrů městského soudu by pro ni znamenalo uvrhnutí do hmotné nouze a skutečné existenční nejistoty, neboť již nemá žádných jiných prostředků pro svou obživu a zajištění nejzákladnějších životních potřeb.

[17] Žalovaná ve svém vyjádření zrekapitulovala průběh řízení, argumentaci stěžovatelky a městského soudu. Upozornila na skutečnost, že Ústřední rada církve na svém 123. plenárním zasedání ze dne 17. a 18. 9. 1993 určitým a srozumitelným způsobem vyjádřila svou vůli ukončit služební poměr stěžovatelky, nesouhlasí tedy s jejím tvrzením, že k relativní nápravě stavu došlo až vydáním usnesení Ústřední rady dne 12. 2. 2012. K argumentu stěžovatelky, že s nevyužitím výzvy k účasti na projednání její věci u Diecézní rady v Plzni nemohou být spojovány nějaké právní důsledky, žalovaná uvedla, že Diecézní rada v Plzni nerozhodla o ukončení služebního poměru, ale pouze vyzvala stěžovatelku k účasti na projednání své věci, které nevyužila.

[18] K namítanému chybnému výkladu čl. 16 Listiny žalovaná konstatovala, že podle nálezu Ústavního soudu ze dne 20. 10. 2011, sp. zn. IV. ÚS 3597/10, z čl. 16 odst. 2 Listiny plyne, že civilní soudy nemají pravomoc rozhodovat o trvání služebního poměru duchovních, neboť by tím došlo k nepřípustnému zásahu do vnitřní autonomie církve a do její samostatné a nezávislé rozhodovací pravomoci v této věci.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[19] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou. Soud se nejprve zabýval otázkou, zda je kasační stížnost přípustná ve smyslu § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s., neboť se jedná o stěžovatelčinu opakovanou kasační stížnost. Dle tohoto ustanovení je *kasační stížnost dále nepřípustná proti rozhodnutí, jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem; to neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu*. Kasační stížnost proti druhému či dalšímu rozhodnutí krajského soudu nemůže být dále nepřípustná, pokud se předchozí rozsudek Nejvyššího správního soudu nemohl vyjádřit k meritu věci (srov. nálezu Ústavního soudu ze dne 8. 6. 2005, sp. zn. IV. ÚS 136/05). Tak tomu bylo i v právě projednávaném případě; kasační stížnost je tedy přípustná.

[20] Proto soud přistoupil k posuzování důvodnosti kasační stížnosti, kterou posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.). Po takto provedeném řízení dospěl k závěru, že kasační stížnost **není důvodná**.

[21] Nejvyšší správní soud předně konstatuje, že mezi účastníky řízení nejsou sporné zjištěné skutečnosti, nýbrž to, jak je žalovaná a poté městský soud vyhodnotily. Proto městský soud postupoval správně, pokud z důvodu nadbytečnosti neprovedl důkaz listinou předloženou stěžovatelkou. Ze spisu městského soudu sp. zn. 2 Ad 19/2017 je rovněž zřejmé, že městský soud stěžovatelce zaslal vyjádření žalované k její žalobě (č. l. 17), a stěžovatelka tak měla možnost k vyjádření zaslat repliku, což však neučinila. Dne 27. 1. 2020 se pak uskutečnilo ústní jednání za účasti stěžovatelky i jejího právního zástupce, na němž stěžovatelka měla možnost soudu předestřít veškeré své argumenty, čehož také využila. Nejvyššímu správnímu soudu tedy není zřejmé, z čeho stěžovatelka dovozuje, že jí městský soud neumožnil vyjádřit se před vydáním napadeného rozsudku k její věci.

[22] Stěžovatelka byla ve služebním poměru k církvi, přičemž Ústřední rada církve schválila podle zápisu ze 123. plenárního zasedání Ústřední rady ze dne 17. a 18. 9. 1993 ukončení služby stěžovatelky a zároveň rozvázání jejího pracovního poměru. V zápisu ze 159. zasedání Ústřední rada církve konstatovala, že požadavek církevního řádu na slyšení splnila Diecézní rada v Plzni tím, že vyzvala stěžovatelku, aby se dostavila k jednání, a ona tuto výzvu odmítla.

[23] Následně stěžovatelka podala proti orgánům církve žalobu o náhradu mzdy a o určení neplatnosti rozvázání služebního poměru. Civilní soudy nejdříve řízení zastavily a věc postoupily k rozhodnutí příslušnému orgánu církve. Ústavní soud, byť jejich rozhodnutí v rozsahu týkajícím se zastavení řízení o žalobě o náhradu mzdy zrušil nálezem ze dne 26. 3. 1997, sp. zn. I. ÚS 211/96, souhlasil, že obecné soudy nemohou rozhodovat o dalším trvání služebního poměru duchovního k církvi, neboť by tím nepřípustně zasáhly do vnitřní autonomie církve a do její samostatné a nezávislé rozhodovací pravomoci v této věci. V roce 1999 Obvodní soud pro Prahu 6 pravomocně rozhodl, že církev je povinna poskytnout stěžovatelce náhradu škody, neboť při ukončení služebního poměru porušila svůj vnitřní předpis a ukončení služebního poměru bylo neplatné. Městský soud v roce 2009 určil, že služební poměr stěžovatelky trvá, což potvrdil Nejvyšší soud rozsudkem z roku 2010. Ústavní soud však tato rozhodnutí zrušil nálezem ze dne 20. 10. 2011, sp. zn. IV. ÚS 3597/10, a znovu zdůraznil, že obecné soudy nemají pravomoc rozhodovat o trvání služebního poměru či o neplatnosti jeho skončení. Stěžovatelku s touto otázkou odkázal na příslušné orgány církve. Ústřední rada církve pak dne 22. 2. 2012 zamítla návrh na určení, že služební poměr stěžovatelky trvá. Z tohoto rozhodnutí následně vycházely i civilní soudy při dalším rozhodování o soukromoprávních nárocích stěžovatelky.

[24] Pokud stěžovatelka odkazuje na rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 6 z roku 1999 a namítá, že v odůvodnění soud vyslovil závěr o neplatnosti rozvázání jejího služebního poměru, nemůže tato argumentace nijak zpochybnit nosné důvody napadeného rozsudku, podle nichž byl tento názor později překonán nálezem Ústavního soudu a nelze z něj nijak vycházet při rozhodování o nároku stěžovatelky na starobní důchod.

[25] Ústavní soud v nálezu ze dne 20. 10. 2011, sp. zn. IV. ÚS 3597/10, jasně vyslovil, že způsob, jakým došlo k ukončení služebního poměru stěžovatelky (zda tak učinil příslušný orgán rozhodnutím, které netrpí žádnými vadami, a zda k tomu byly dány důvody), nemohou soudy hodnotit, neboť by tím zasahovaly do ústavně garantované autonomie církve. Postačí, že existuje určitý akt vedoucí k ukončení služebního poměru.

Nelze již hodnotit jeho případnou neplatnost či nicotnost, případně další vady vedoucí k jeho vydání. S ohledem na takto jednoznačně vyjádřený názor Ústavního soudu ani městský soud nemohl v nyní napadeném rozsudku hodnotit podmínky, za nichž k rozvázání služebního poměru se stěžovatelkou došlo, jak se stěžovatelka domáhá, tedy ani hodnotit, zda byl tento postup v souladu s Organizačním řádem církve.

[26] Ústavní soud v citovaném nálezu mimo jiné odkázal na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2004, sp. zn. 20 Cdo 1487/2003, ze kterého plyne, že právem zaručená dobrovolnost, svoboda a existence svobodné vůle při vstupu do církevního (služebního) poměru vytváří rozumný (a přijatelný) předpoklad pro úsudek, že není v rozporu s právem (ústavněprávními principy), pakliže je jednání určité osoby spojeno se (svobodně) přijímanými, a předem danými, (právními) omezeními pro případ, že má takový poměr zaniknout. Proto je akceptovatelné – k prosazení zvláštního zájmu na zajištění vnitřní autonomie církve – že subjekt církevně právního vztahu (duchovní) přijímá i to, že o zániku jeho poměru k církvi, nebudou (vždy) rozhodovat soudy, nýbrž (zásadně) orgány církevní. Nejvyšší správní soud je právním názorem Ústavního soudu v souladu s čl. 89 odst. 2 Ústavy vázán (viz nálezy ze dne 13. 11. 2007, sp. zn. IV. ÚS 301/05), a nemůže proto ani polemizovat s jeho výkladem čl. 16 Listiny, jak požaduje stěžovatelka.

[27] Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s městským soudem v závěru, že byl v souladu s § 52 odst. 2 s. ř. s. povinen vycházet z pozdějších rozhodnutí civilních soudů, které následovaly názor Ústavního soudu a s respektem k právu církve na samosprávu vyslovily, že služební poměr stěžovatelky zanikl dne 18. 9. 1993. Posledním pravomocným rozhodnutím ve věci trvání služebního poměru, a z toho plynoucích nároků stěžovatelky, byl rozsudek městského soudu ze dne 1. 6. 2016, č. j. 13 Co 120/2016 – 120, jehož závěry již po vydání napadeného rozhodnutí potvrdil Nejvyšší soud usnesením ze dne 26. 9. 2017, č. j. 21 Cdo 1992/2017 – 367, a Ústavní soud nálezem ze dne 16. 10. 2018, sp. zn. III. ÚS 3910/17. V napadeném rozsudku nemohl městský soud tyto závěry přehodnocovat a už vůbec pak vycházet z dřívějších překonaných rozhodnutí civilních soudů (jichž se stěžovatelka dovolává), kterými podle Ústavního soudu porušily ústavně zaručené právo církve na samosprávu. Jakkoliv Nejvyšší správní soud rozumí rozčarování stěžovatelky, která tak byla v konečném důsledku ohledně sporu o zániku služebního poměru fakticky odkázána na příslušné orgány církve, s níž daný spor vedla, ani Nejvyšší správní soud nemůže se závěry Ústavního soudu polemizovat, či dokonce překročit hranice autonomie církve a sám otázku skončení služebního poměru přehodnocovat.

[28] Kasační soud vnímá jako problematické, že spory stěžovatelky trvaly velmi dlouho, přičemž civilní soudy ji nejdříve ujistily, že služební poměr trvá. Stěžovatelka může pochopitelně cítit jako křivdu, že po letech byla tato rozhodnutí zrušena s tím, že obecné soudy nemohou tuto otázku hodnotit. Nejvyšší správní soud však musí upozornit, že stěžovatelka si nemohla být od roku 1993 jista trváním svého služebního poměru, a tedy i účastí na důchodovém pojištění, neboť církev vůči ní projevila vůli ukončit služební poměr a nepřidělovala jí žádnou práci. Nadto ji civilní soudy nejdříve odkázaly na orgány církve; jejímu návrhu částečně vyhověly poprvé až v roce 1999, kdy jí přiznaly náhradu škody za porušení vnitřního předpisu církve (Organizačního řádu), resp. v roce 2008, kdy rozhodly o trvání služebního poměru.

[29] Skutečnost, že Úřad práce v únoru 2000 odmítl stěžovatelku zařadit do evidence uchazečů o zaměstnání z důvodu neukončeného služebního poměru, na těchto závěrech také nic nemění. Domnívala-li se stěžovatelka, že Úřad práce nerespektoval autonomní církevní rozhodnutí a chybně ji neposuzoval jako nezaměstnanou, tato skutečnost mohla být, za splnění zákonných podmínek, jen předmětem jiného řízení, které však stěžovatelka zjevně nevyvolala.

[30] Stěžovatelka vedla roky spory o výše popsaných otázkách a během této doby nevykonávala jinou výdělečnou činnost, která by byla nezbytná, v případě prohry v soudních řízeních, ke splnění podmínek k přiznání nároku na starobní důchod. Přitom na žádost o umožnění výkonu jiné výdělečné činnosti jí představitelé církve již na počátku roku 2003 odpověděli, že jim nepřísluší se k ní vyjadřovat, neboť není zaměstnankyní církve. Jakkoliv Nejvyšší správní soud vnímá i skutečnost, že na rozhodnutí stěžovatelky zůstat výdělečně nečinná mohla mít vliv i některá prvotní soudní rozhodnutí, která vyznívala – pokud jde o trvání služebního poměru - v její prospěch, nelze na základě této skutečnosti dovodit, že by stěžovatelce vzniklo jakékoliv legitimní očekávání ve vztahu k nárokům na starobní důchod a již vůbec nelze na jejich základě konstruovat povinnost žalované, aby rozhodla v rozporu s jasným zněním zákona a starobní důchod stěžovatelce přiznala, přestože nesplňuje podmínku potřebné doby pojištění.

[31] K namítanému porušení čl. 3, 9, 15, 16, 36 a 38 Listiny Nejvyšší správní soud uvádí, že stěžovatelka nijak nespecifikovala, jak mělo být do jejích práv zaručených těmito ustanoveními ústavního pořádku zasaženo; Nejvyšší správní soud porušení žádného z článků Listiny sám neshledal.

IV. Závěr a náklady řízení

[32] S ohledem na vše výše uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[33] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení; žalované se náhrada nákladů řízení nepřiznává, neboť se jedná o věc důchodového pojištění (§ 60 odst. 2 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. června 2020

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu